

- о квару и тестирању (калибражи) навигационе опреме на аеродромима у Босни и Херцеговини, не може бити краћи од 24 часа.
- (3) За активности наведене у ставу (1) овог члана, подносилац захтјева је дужан прибавити потребна одобрења и сагласности надлежних органа власти у Босни и Херцеговини, у зависности од врсте активности.
- (4) Захтјев за издавање одобрења из става (1) овог члана подноси се на прописаном обрасцу који се може наћи на интернет страници ВНДСА.
- (5) Подносилац захтјева треба доставити следећу документацију и податке:
- за стране операторе Увјерење о признавању потврде о пружању услуга из ваздуха или Увјерење о признавању изјаве оператора као потврде о пружању услуга из ваздуха;
  - копију уговора са наручиоцем радова из ваздуха;
  - детаљну сврху лета;
  - аеродроме и времена полијетања/слијетања;
  - маршруте, односно зоне у којима ће се активности одвијати;
  - за стране операторе, тачан датум и вријеме прелета, висину, маршруту и улазно излазне тачке/коридоре у ваздушни простор Босне и Херцеговине, аеродром полијетања/слијетања;
  - додатне податке и документацију уколико се укаже потреба.
- (6) Организатор активности дужан је попунити захтјев за издавање NOTAM-а који се може наћи на интернет страници www.bhansa.gov.ba и послати га електронском поштом или факсом, уз приложено одобрење ВНДСА, NOTAM бироу, најкасније 7 дана прије почетка лета.

ДИО ДЕВЕТИ - ОСТАЛЕ ОДРЕДБЕ

Члан 23.

(Ограничење буке ваздухоплова)

- (1) На међународне аеродроме у БиХ могу слијетати/полијетати ваздухоплови који имају важеће увјерење о нивоу буке. Максимални ниво буке коју ваздухоплов генерише мора бити минимално у складу са ICAO Анексом 16, Ниво буке ваздухоплова, дио I, поглавље 3.
- (2) ВНДСА може одобрити изузеће од прописа за појединачне операције ваздухоплова који не задовољавају критеријуме из става (1) овог члана.
- (3) Подносиоци захтјев подnose на за то прописаном обрасцу који се може наћи на интернет страници ВНДСА.
- (4) За изузеће од прописа у погледу нивоа буке подносиоци захтјева су дужни уплатити висину накнаде за спровођење поступка одобравања изузећа од примјене прописа у складу са Одлуком о накнадама за финансирање рада ВНДСА ("Службени гласник БиХ", број 56/15).

Члан 24.

(Одбијање захтјева за одобравање летова)

- (1) ВНДСА одбија захтјев за одобравање летова ваздухопловном оператору који не извршава обавезе које има према држави Босни и Херцеговини, на основу Закона о ваздухопловству БиХ, прописа донесених на основу тог закона и других закона и прописа донесених на основу тих закона, којих се дужан придржавати када долијеће или слијеће на међународне аеродроме у БиХ.
- (2) Након што ваздухопловни оператор изврши обавезе из става (1) овог члана, дужан је ВНДСА поднијети доказ

да је извршио обавезу, као и нови захтјев за одобравање летова о коме ВНДСА одлучује у складу са одредбама Закона и овог правилника.

- (3) ВНДСА врши размјену свих релевантних информација са надлежним институцијама БиХ за спровођење закона у вези са цивилним ваздухопловством на редовној основи а најмање два пута годишње, прије одобравања реда летења за летну, односно зимску сезону.

Члан 25.

(Ступање на снагу)

- (1) Ступањем на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о одобравању летова објављен у "Службеном гласнику БиХ", број 04/16 од 22.01.2016. године.
- (2) Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 1-3-02-2-662-1/18

23. јула 2018. године

Бања Лука

В. д. генералног директора

Жељко Травар, с. р.

Na osnovu člana 16. i 61. stav (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02, 102/09 i 72/17) i člana 14. stav (1) Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 39/09 i 25/18), generalni direktor Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine donosi

PRAVILNIK

O ODOBRAVANJU LETOVA

DIO PRVI - OPŠTE ODREDBE

Члан 1.

(Предмет)

Ovim pravilnikom utvrđuju se uvjeti i način izdavanja odobrenja za letenje domaćim i stranim civilnim zrakoplovima u zračnom prostoru Bosne i Hercegovine.

Члан 2.

(Примјена)

Odredbе овог правилника примјенјују се на домаће и стране цивилне зракоплове који полјећу и слијећу на међународне аеродроме у Босни и Херцеговини и на зракоплове који прелијећу Босну и Херцеговину.

Члан 3.

(Појмови)

Појмови који се употребљавају у овом правилнику имају слjedeће значење:

- aerodromski slot:** vremenski okvir rezervisan za let u dolasku/odlasku sa nekog aerodroma;
- državni zrakoplovi:** zrakoplovi upisani u registar neke zemlje koji se, u skladu sa međunarodnim ugovorima, upotrebljavaju u vojne, carinske i policijske svrhe i zrakoplovi koji se upotrebljavaju искључиво за prijevoz lica koja uživaju poseban status;
- generalna avijacija - GA (general aviation):** zrakoplovi koji se ne koriste за komercijalni transport или за radove из zraka;
- manifestacija:** aktivnost operatora u cilju promocije zrakoplovne djelatnosti, zrakoplova, односно zrakoplovnog производа;
- odobrenje за letenje:** odobrenje nadležne zrakoplovne vlasti operatoru zrakoplova да извршава letove у zračnom prostoru Bosne i Hercegovine, укључујући и polijetanja/slijetanja на aerodrome у BiH;

- f) **operator zrakoplova:** fizičko ili pravno lice koje je vlasnik ili korisnik zrakoplova;
- g) **opasna materija:** stvari ili supstance koje mogu predstavljati rizik po zdravlje, sigurnost imovine ili životne sredine i navedene su u tehničkim uputstvima kao opasne materije ili su klasificirane u skladu sa tim uputstvima;
- h) **radovi iz zraka:** operacija u kojoj se zrakoplov koristi za specijalne usluge u poljoprivredi, građevinarstvu, za potrebe snimanja/fotografisanja, u cilju osmatranja i praćenja, traganja i spašavanja, marketinga, itd.
- h) letovi domaćih i stranih civilnih zrakoplova za sopstvene potrebe;
- i) letovi generalne avijacije;
- j) letovi domaćih i stranih civilnih zrakoplova kada se u planu leta deklariše kao nekomercijalni (prijevoz za vlastite potrebe, privatni) let;
- k) letovi domaćih i stranih civilnih zrakoplova kada se u planu letenja deklariše kao humanitarni let;
- l) komercijalni letovi domaćih i stranih civilnih zrakoplova u neredovnom prometu, čiji broj iskoristivih sjedišta ne prelazi 10;
- m) letovi za obuku u zračnom prostoru Bosne i Hercegovine sa slijetanjem, odnosno polijetanjem sa međunarodnih aerodroma u Bosni i Hercegovini;
- n) preleti, izuzev za prelete koji prevoze opasne materije ili naoružanje i municiju preko teritorije Bosne i Hercegovine.

DIO DRUGI - ODOBRAVANJE LETOVA I AERODROMSKIH SLOTOVA

Član 4.

(Letenje državnih i civilnih zrakoplova)

Letenje državnih zrakoplova u zračnom prostoru Bosne i Hercegovine odobrava Ministarstvo vanjskih poslova, a letenje civilnih zrakoplova odobrava Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: BHDCA).

Član 5.

(Polijetanje i slijetanje zrakoplova u međunarodnom prometu)

- (1) Zrakoplovi koji ulaze, odnosno napuštaju zračni prostor Bosne i Hercegovine, svoje prvo slijetanje, odnosno posljednje polijetanje, moraju izvesti na nekom od međunarodnih aerodroma na kojima je organizirana služba za prelazak državne granice.
- (2) Izuzetno od odredbi iz stava (1) ovog člana prvo slijetanje, odnosno polijetanje za zrakoplove koji učestvuju u međunarodnom zračnom prometu, može se izvršiti i na drugim aerodromima ili letilištima ukoliko operator aerodroma osigura službe neophodne za prelazak državne granice.

Član 6.

(Obavezno osiguranje zrakoplova)

Svaki operator zrakoplova, da bi letio u zračnom prostoru BiH, obavezan je posjedovati osiguranje od odgovornosti za štetu načinjenu putnicima, prtljagu, teretu i trećim licima u skladu sa Zakonom o obligacionim odnosima u civilnom zrakoplovstvu ("Službeni glasnik BiH", broj 51/15) kojim je transponovana Uredba Evropske unije br. 785/2004.

Član 7.

(Letovi za koje nisu potrebna odobrenja BHDCA)

- (1) Letovi za koje nisu potrebna odobrenja BHDCA:
  - a) letovi stranih državnih zrakoplova (diplomatski letovi) - zahtjevi za izdavanje odobrenja podnose se Ministarstvu vanjskih poslova Bosne i Hercegovine, diplomatskim putem;
  - b) letovi državnih zrakoplova Bosne i Hercegovine;
  - c) zrakoplovi EUFOR-a i NATO-a, kao i zrakoplovi koji ne pripadaju NATO-u a služe za podršku operacijama Evropske unije, imaju pravo na slobodan prolaz bez ograničenja i na nesmetanu slobodu letenja zračnim prostorom Bosne i Hercegovine, a na osnovu odredbi "Aneksa protokola o prijenosu nadležnosti nad zračnim prostorom Bosne i Hercegovine", potpisanog 2007. godine u Parizu;
  - d) medicinski letovi - letovi kod kojih je potrebno preduzeti trenutne akcije u slučaju opasnosti i medicinske evakuacije (MEDEVAC), kao i transport teških bolesnika u i iz BiH;
  - e) letovi za potrebe traganja i spašavanja (SAR);
  - f) tehnički letovi;
  - g) slijetanje u slučaju nužde;

Član 8.

(Zahtjev za aerodromski slot)

- (1) Zahtjev za aerodromski slot, bez prethodno pribavljenog odobrenja BHDCA, neće biti razmatran.
- (2) Zahtjev za odobrenje aerodromskog slota upućuje se operativnim centrima aerodroma, uz priloženo odobrenje BHDCA.

Član 9.

(Dodjeljivanje slotova i izmjene)

- (1) Operativni centri aerodroma u Bosni i Hercegovini su odgovorni za izdavanje slotova.
- (2) Dodjela aerodromskih slotova vršiče se u skladu sa transparentnim, nepristrasnim i nediskriminirajućim pravilima.
- (3) Pridržavanje aerodromskog slota je obavezno za sve operatore zrakoplova.
- (4) Promjene koje se odnose na vrijeme izvršenja leta, destinacije, kategoriju leta ili poništenje odobrenja od strane BHDCA, moraju se dostaviti operativnom centru aerodroma odgovornom za izdavanje slotova.
- (5) Poništeni ili propušteni letovi nisu predmet automatske revizije. Ukoliko je odobrenje za let isteklo, operator zrakoplova je dužan podnijeti novi zahtjev za odobrenje, kao i novi zahtjev za odobrenje aerodromskog slota.

Član 10.

(Radno vrijeme BHDCA)

Radno vrijeme BHDCA je od 09:00 do 17:00 (lokalno vrijeme) svakim radnim danom, osim u dane praznika. Kao dani praznika računaju se dani praznika utvrđeni entitetskim zakonima.

DIO TREĆI - LETOVI ZA KOJE JE POTREBNO ODOBRENJE BHDCA

Član 11.

(Zahtjevi za izdavanje odobrenja)

- (1) Zahtjevi za izdavanje odobrenja operatoru zrakoplova za izvođenje redovnih ili neredovnih međunarodnih i domaćih letova u zračnom prostoru Bosne i Hercegovine, podnose se u BHDCA, Odjeljenju za odobravanje letova, faksom na broj +387 51 921 520, elektronskom poštom na e-mail flightrequest@bhca.gov.ba ili na AFTN adresu LQBHYEYX.
- (2) BHDCA izdaje pisano odobrenje, ili uskraćuje isto uz obrazloženje, i dostavlja ga podnositelju zahtjeva u vremenskim rokovima definiranim ovim pravilnikom.

Član 12.

(Dokumentacija)

- (1) Operatori zrakoplova koji lete u zračnom prostoru Bosne i Hercegovine u komercijalne svrhe, prilikom podnošenja zahtjeva za redovne ili neredovne letove prvi put, uz zahtjev za odobrenje leta moraju dostaviti i sljedeće dokumente:
  - a) certifikat zračnog operatora (Air Operator Certificate - AOC);
  - b) radnu dozvolu zrakoplovnog operatora (Operation Licence);
  - c) certifikat o registraciji zrakoplova;
  - d) certifikat o plovidbenosti zrakoplova (Airworthiness Certificate), uključujući i certifikat o produženju plovidbenosti (Airworthiness Review Certificate);
  - e) certifikat o osiguranju koji uključuje i osiguranje za štetu nanešenu trećim licima (Insurance Certificate);
  - f) certifikat o buci zrakoplova (Noise Certificate);
  - g) dozvolu za radio-stanicu (Radio Station Licence);
  - h) čarter letovi: ugovor operatora i naručitelja usluge;
  - i) ugovor o iznajmljivanju zrakoplova (Wet Lease, Dry Lease) ukoliko je zrakoplov iznajmljen;
  - j) dodatnu dokumentaciju na zahtjev BHDCA.

Član 13.

(Rok važenja izdatog odobrenja)

- (1) Odobrenja za pojedinačne letove izdate od strane BHDCA važe 72 sata. Na zahtjev operatora zrakoplova odobrenje može biti izdato i na duži period (radovi iz zraka).
- (2) Rok važenja odobrenja računa se od vremena predviđenog ulaska u zračni prostor Bosne i Hercegovine, odnosno od predviđenog vremena polijetanja sa aerodroma u Bosni i Hercegovini.
- (3) Ukoliko let nije ostvaren u roku navedenom u stavu (1), operator je dužan podnijeti novi zahtjev.

DIO ČETVRTI - REDOVNI LETOVI

Član 14.

(Zahtjev za redovne letove)

- (1) Zahtjev za izdavanje odobrenja za obavljanje redovnog linijskog zračnog prometa za ljetni i zimski red letenja, operator (domaći i strani) podnosi u BHDCA najkasnije 30 dana prije planiranog početka letenja.
- (2) Zahtjev za izdavanje odobrenja podnosi se na za to propisanom obrascu koji se može naći na internet stranici BHDCA.
- (3) Pored dokumenata navedenih u članu 12. Pravilnika, operator u zahtjevu za odobrenje mora navesti sljedeće podatke:
  - a) naziv operatora, adresu, broj telefona i broj faksa;
  - b) broj leta/pozivni znak;
  - c) tip i registraciju zrakoplova;
  - d) maksimalnu težinu zrakoplova pri polijetanju (MTOW)/kapacitet zrakoplova;
  - e) sedmični raspored letenja;
  - f) aerodrome polijetanja i slijetanja;
  - g) ukoliko se radi o letovima sa zajedničkim brojem leta (Code Share), navesti brojeve leta i marketinškog i operativnog operatora.
- (4) Zahtjev za izdavanje navedenih odobrenja podnosi se posebno za ljetni, odnosno, zimski red letenja.
- (5) BHDCA prosjeđuje odobrenje za let, ili uskraćuje isto uz obrazloženje, svim operatorima najkasnije 20 dana prije početka letenja.
- (6) Zahtjev za promjenu od strane operatora podnosi se u BHDCA tri radna dana prije početka letenja za sve operatore.

- (7) Redovni letovi koji se odnose na slobode navedene u članu 16. stav (1) ovog pravilnika, odobravaće se u skladu sa članom 16. ovog pravilnika.

DIO PETI - NEREDOVNI (ČARTER) LETOVI

Član 15.

(Zahtjev za neredovne letove)

- (1) Zahtjev za izdavanje odobrenja za obavljanje neredovnih (čarter) letova, uključujući i dokumentaciju iz člana 12. Pravilnika, će sadržavati sljedeće podatke:
  - a) naziv operatora, adresu, broj telefona i broj faksa;
  - b) broj leta/pozivni znak;
  - c) tip i registraciju zrakoplova;
  - d) maksimalnu težinu zrakoplova pri polijetanju (MTOW)/kapacitet zrakoplova;
  - e) svrhu leta;
  - f) raspored letenja po datumima;
  - g) aerodrome polijetanja i slijetanja;
  - h) ugovor operatora i naručitelja usluge (Charter Agreement).
- (2) Zahtjev za izdavanje odobrenja podnosi se na za to propisanom obrascu koji se može naći na internet stranici BHDCA.
- (3) Zahtjev za izdavanje odobrenja operator podnosi u BHDCA:
  - a) za jedan let - jedan radni dan prije planiranog početka leta;
  - b) seriju do četiri leta u toku mjeseca - najkasnije pet radnih dana prije početka leta;
  - c) seriju od pet i više letova mjesečno - najkasnije deset radnih dana prije početka leta.
- (4) BHDCA je dužna odobrenje za let, ili uskraćivanje istog uz obrazloženje, dostaviti operatoru zrakoplova najkasnije:
  - a) za jedan let - pet sati prije početka leta;
  - b) do četiri leta - najkasnije tri radna dana prije početka leta;
  - c) pet i više letova mjesečno - najkasnije četiri dana prije početka leta.
- (5) Neredovni letovi koji se odnose na letove pod uvjetima pete slobode, odobravaće se u skladu sa članom 16. ovog pravilnika.

Član 16.

(Letovi pod uvjetima pete slobode)

- (1) Stranom operatoru koji obavlja redovne i neredovne letove (za 4 i više letova u toku mjeseca, računajući sve pojedinačne letove), koji se odnose na petu, sedmu, osmu i devetu slobodu, BHDCA će odobriti let/ove, na osnovu reciprociteta, ako je BiH država potpisnica bilateralnog sporazuma zaključenog sa državom stranog operatora, odnosno u skladu sa ECAA Sporazumom, kada se radi o operatorima država članica ECAA Sporazuma.
- (2) Zahtjev za odobrenje letova sa međunarodnih aerodroma u Bosni i Hercegovini, koji se odnose na slobode navedene u stavu (1) ovog člana, upućuje se u BHDCA najkasnije 7 dana prije planiranog početka leta.
- (3) Za neredovne letove (manje od četiri leta mjesečno), koji se odnose na slobode navedene u stavu (1) ovog člana, strani operator je dužan pribaviti pismo saglasnosti (non-objection letter) od licenciranih domaćih operatora, bilo da se radi o prijevozu putnika ili tereta, osim u slučajevima kada se radi o stranom operatoru države potpisnice ECAA Sporazuma, a u skladu sa ECAA Sporazumom:
  - a) BHDCA je dužna, na zahtjev operatora, dostaviti listu licenciranih domaćih operatora u roku od jednog radnog dana (24 sata).

- b) Ako domaći operatori, poslije prijema zahtjeva za saglasnost od strane stranog operatora, ne odgovore u roku od jednog radnog dana (24 sata), smatra se da taj operator nema prigovora da let izvede strani operator.
- c) Ukoliko podnositelj zahtjeva za izvršenje leta iz stava (3) ovog člana, koji se odnose na slobode navedene u stavu (1) ovog člana, zaključi komercijalni ugovor sa nekim operatorom iz Bosne i Hercegovine, kome je uputio zahtjev za saglasnost/prigovor za let, dužan je kopiju ugovora i dokumenata, navedenih u članu 12. Pravilnika, dostaviti u BHDCA najkasnije tri radna dana prije početka leta.
- (7) BHDCA prosljeđuje odobrenje za let, ili uskraćuje isto uz obrazloženje, najkasnije 3 dana prije početka letenja.
- (8) BHDCA će, prilikom razmatranja zahtjeva za let iz stava (3) ovog člana, koji se odnose na slobode navedene u stavu (1) ovog člana, izdati odobrenja sljedećim redoslijedom:
- domaćem operatoru, koji je dao prigovor i izrazio želju da sam, koristeći sopstvene kapacitete, preuzme obavezu izvršenja zahtijevanog leta. U tom slučaju, BHDCA domaćem operatoru daje tačne podatke o iznajmljivaču i određuje rok do kada operator mora dostaviti potpisan ugovor sa iznajmljivačem. Operator je dužan dostaviti traženi ugovor najkasnije tri radna dana prije početka leta;
  - domaćem operatoru, koji je izrazio želju da predmetni let izvrši pod svojim kodom, iznajmljujući zrakoplov sa posadom (Wet Lease), a iz opravdanih razloga ne može koristiti zrakoplove iz svoje flote. Operator je dužan dostaviti traženi ugovor najkasnije tri radna dana prije početka leta;
  - stranom operatoru, koji u kooperaciji sa domaćim operatorom zaključi neki od ugovora koji uključuje angažovanje domaćeg operatora (Code Share, Subcharter);
  - kada nijedan od navedenih modaliteta nije moguće ostvariti, BHDCA će, u cilju zaštite prava putnika ili robe da budu prevezeni, izdati odobrenje stranom operatoru koji je podnio zahtjev za odobrenje leta.
- (9) BHDCA je nadležna za izdavanje dezinacije stranim operatorima za letove koji se odnose na slobode navedene u stavu (1) ovog člana ako je BiH država potpisnica bilateralnog sporazuma zaključenog sa državom stranog operatora, odnosno u skladu sa ECAA Sporazumom kada se radi o operatorima država članica ECAA Sporazuma.

DIO ŠESTI - TRANSPORT OPASNIH MATERIJIA

Član 17.

(Transport opasnih materija)

- Transport opasnih materija u zračnom prometu Bosne i Hercegovine vrši se u skladu sa standardima i preporučenom praksom utvrđenim u ICAO Aneksu 18 - Siguran transport opasnih materija zrakom i ICAO Dokumentom 9284 - Tehničko uputstvo za siguran transport opasnih materija zrakom.
- Operator, koji obavlja neredovne letove u prijevozu opasnih materija sa međunarodnih aerodroma u Bosni i Hercegovini, pored zahtjeva za let i dokumenata iz člana 12. ovog pravilnika, mora dostaviti i sljedeće dokumente:
  - izvoznju deklaraciju (Shipper Declaration);
  - certifikat o krajnjem korisniku (End User Certificate);
  - instrukcije za pakovanje (Packing Instructions);
  - odobrenje za slijetanje zrakoplovnih vlasti krajnje destinacije i međuslijetanja ukoliko ona postoje.

- Izvoznik, odnosno uvoznik opasnih tereta, dužan je obezbijediti svu potrebnu dokumentaciju i dozvole od nadležnih organa Bosne i Hercegovine.
- Rukovanje opasnim teretima na aerodromima vrši ovlašteno i certifikovano aerodromsko osoblje.
- Zahtjev za odobrenje letova koji prevoze opasne materije u i iz BiH upućuje se u BHDCA na propisanom obrascu, koji se može naći na internet stranici BHDCA, najkasnije deset dana prije planiranog leta.
- BHDCA prosljeđuje odobrenje za let, ili uskraćuje isto uz obrazloženje, najkasnije 2 dana prije početka leta.
- Prelet zrakoplova koji prevoze opasne materije preko teritorije BiH moguć je jedino uz odobrenje BHDCA.
- Zahtjev za prelet preko teritorije BiH zrakoplova koji prevoze opasne materije podnosi se na propisanom obrascu, koji se može naći na internet stranici BHDCA, najkasnije deset dana prije planiranog leta.

Član 18.

(Izuzeci za transport opasnih materija)

- Transport opasnih materija u zračnom prometu Bosne i Hercegovine, koje su zabranjene za transport zrakom, može se obavljati samo ukoliko BHDCA izda izuzeće za takav let.
- Operator koji obavlja neredovne letove u prijevozu opasnih materija, koje su zabranjene za transport zrakom, pored zahtjeva za izuzeće i dokumenata iz člana 12. ovog pravilnika, mora dostaviti i sljedeće dokumente:
  - izvoznju deklaraciju (Shipper Declaration);
  - certifikat o krajnjem korisniku (End User Certificate);
  - instrukcije za pakovanje (Packing instructions);
  - izuzeće zrakoplovnih vlasti krajnje destinacije i međuslijetanja, ukoliko postoje, kada se prijevoz opasnih materija obavlja sa nekog od međunarodnih aerodroma u BiH;
  - izuzeće zrakoplovnih vlasti polazne i krajnje destinacije i međuslijetanja, ukoliko ona postoje, kada se radi o preletu teritorije BiH.
- Zahtjev za izdavanje izuzeća za prijevoz opasnih materija, koje nisu dozvoljene za transport zrakom, preko teritorije BiH podnosi se na za to propisanom obrascu, koji se može naći na internet stranici BHDCA, najkasnije 10 dana prije planiranog leta.
- BHDCA prosljeđuje izuzeće za let, ili uskraćuje isto uz obrazloženje, najkasnije 2 dana prije početka leta.
- Podnositelji zahtjeva za izuzeće za prijevoz opasnih materija zrakom dužni su uplatiti visinu naknade za provođenje postupka odobravanja izuzeća od primjene propisa u skladu sa Odlukom o naknadama za finansiranje rada BHDCA ("Službeni glasnik BiH", broj 56/15).

DIO SEDMI - VFR LETOVI

Član 19.

(VFR letovi)

- VFR letovi u FIR Sarajevu mogu se izvoditi sa aerodroma, helidroma i letilišta koje je verifikovala BHDCA.
- Odobrenje BHDCA za VFR letove nije potrebno osim u slučajevima iz stava (4) ovog člana.
- VFR letovi u zračnom prostoru BiH, iznad nivoa leta 100, mogu se izvršavati bez prethodno pribavljenog odobranja BHDCA ukoliko je zrakoplov opremljen opremom za komunikaciju i navigaciju u skladu sa članom 50. Naredbe o pravilima letenja zrakoplova ("Službeni glasnik BiH", broj 52/13) i kiseoničkim sistemom.
- VFR letovi iznad nivoa leta 100, izuzev letova iz stava (3) ovog člana, razmatraju se od slučaja do slučaja. Zahtjev za

odobrenje se podnosi u BHDCA najmanje 10 dana prije planiranog početka leta.

- (5) Vanaerodromska slijetanja i polijetanja će se izvršavati u skladu sa Pravilnikom o provođenju operacija sa terena za vanaerodromsko slijetanje i polijetanje ("Službeni glasnik BiH", broj 16/14).

DIO OSMI - DRUGE AKTIVNOSTI U ZRAKU

Član 20.

(Radovi iz zraka)

- (1) Zahtjev za izdavanje odobrenja stranom i domaćem operatoru za letove kojim se prikazuju tehničke karakteristike zrakoplova koji se koriste za naučna istraživanja, testiranja ispravnosti navigacijske opreme, pružanje usluga u poljoprivredi, geodetska i druga snimanja, zaprašivanje i druge slične aktivnosti, podnosi se najkasnije petnaest dana prije početka leta. BHDCA proslijeđuje odobrenje za let, ili uskraćuje isto uz obrazloženje, podnosiocu zahtjeva, najkasnije tri radna dana prije početka leta.
- (2) Izuzetno od odredbi iz stava (1) ovog člana, rok za podnošenje zahtjeva za radove iz zraka, kada je riječ o kvaru i testiranju (kalibraciji) navigacijske opreme na aerodromima u Bosni i Hercegovini, ne može biti kraći od 24 sata.
- (3) Za aktivnosti navedene u stavu (1) ovog člana, podnositelj zahtjeva je dužan pribaviti potrebna odobrenja i saglasnosti nadležnih organa vlasti u Bosni i Hercegovini, u zavisnosti od vrste aktivnosti.
- (4) Zahtjev za izdavanje odobrenja iz stava (1) ovog člana podnosi se na propisanom obrascu koji se može naći na internet stranici BHDCA.
- (5) Podnositelj zahtjeva treba dostaviti sljedeću dokumentaciju i podatke:
  - a) za strane operatore Uvjerenje o priznavanju potvrde o pružanju usluga iz zraka ili Uvjerenje o priznavanju izjave operatora kao potvrde o pružanju usluga iz zraka;
  - b) kopiju ugovora sa naručiteljem radova iz zraka;
  - c) detaljnu svrhu leta;
  - d) aerodrome i vremena polijetanja/slijetanja;
  - e) maršrute, odnosno zone u kojima će se aktivnosti odvijati;
  - f) za strane operatore, tačan datum i vrijeme preleta, visinu, maršrutu i ulazno izlazne tačke/koridore u zračni prostor Bosne i Hercegovine, aerodrom polijetanja/slijetanja;
  - g) dodatne podatke i dokumentaciju ukoliko se ukaže potreba.
- (6) Organizator aktivnosti dužan je popuniti zahtjev za izdavanje NOTAM-a koji se može naći na internet stranici www.bhansa.gov.ba i poslati ga elektronskom poštom ili

faksom, uz priloženo odobrenje BHDCA, NOTAM birou, najkasnije 7 dana prije početka leta.

DIO DEVETI - OSTALE ODREDBE

Član 23.

(Ograničenje buke zrakoplova)

- (1) Na međunarodne aerodrome u BiH mogu slijetati/polijetati zrakoplovi koji imaju važeće uvjerenje o nivou buke. Maksimalni nivo buke koju zrakoplov generiše mora biti minimalno u skladu sa ICAO Aneksom 16, Nivo buke zrakoplova, dio I, poglavlje 3.
- (2) BHDCA može odobriti izuzeće od propisa za pojedinačne operacije zrakoplova koji ne zadovoljavaju kriterije iz stava (1) ovog člana.
- (3) Podnositelji zahtjev podnose na za to propisanom obrascu koji se može naći na internet stranici BHDCA.
- (4) Za izuzeće od propisa u pogledu nivoa buke podnositelji zahtjeva su dužni uplatiti visinu naknade za provođenje postupka odobravanja izuzeća od primjene propisa u skladu sa Odlukom o naknadama za finansiranje rada BHDCA ("Službeni glasnik BiH", broj 56/15).

Član 24.

(Odbijanje zahtjeva za odobravanje letova)

- (1) BHDCA odbija zahtjev za odobravanje letova zrakoplovnom operatoru koji ne izvršava obaveze koje ima prema državi Bosni i Hercegovini, na osnovu Zakona o zrakoplovstvu BiH, propisa donesenih na osnovu tog zakona i drugih zakona i propisa donesenih na osnovu tih zakona, kojih se dužan pridržavati kada dolijeće ili slijeće na međunarodne aerodrome u BiH.
- (2) Nakon što zrakoplovni operator izvrši obaveze iz stava (1) ovog člana, dužan je BHDCA podnijeti dokaz da je izvršio obavezu, kao i novi zahtjev za odobravanje letova o kome BHDCA odlučuje u skladu sa odredbama Zakona i ovog pravilnika.
- (3) BHDCA vrši razmjenu svih relevantnih informacija sa nadležnim institucijama BiH za provođenje zakona u vezi sa civilnim zrakoplovstvom na redovnoj osnovi a najmanje dva puta godišnje, prije odobravanja reda letenja za ljetnu, odnosno zimsku sezonu.

Član 25.

(Stupanje na snagu)

- (1) Stupanjem na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o odobravanju letova objavljen u "Službenom glasniku BiH", broj 04/16 od 22.01.2016. godine.
- (2) Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

Broj 1-3-02-2-662-1/18

23. jula 2018. godine
Banja Luka

V. d. generalnog direktora
Željko Travar, s. r.